

més o menys accentuats pertot: pertany, per exemple, ben bé al cat. central dir que l'aigua d'una font o d'un corrent és *molla*: és clar que fóra absurd 'aigua humida' i es tracta de la idea bàsica de fluïxetat, que és l'etimològica. Ja en l'ús originari existien, d'altra banda, les arrels de l'evolució cap a 'humit': fins en l'ús valencià, diu JGiner i March «un terreny *moll* s'enfonsa sota el peu», i OPou ho testifica ja més marcadament des de 1575: «lloc de terra movediça ---, lloc ferm --- lloc *moll*: locus uliginosus et palustris» (TbPu., 7); d'aquí, en efecte, ha sortit el compost *ai-guamoll*, que és del català comú a totes les terres de la llengua: «camp *moll* o *ayguamoll*: ager uliginosus», OPou (TbPu., 79). Fins en StVicentF podem notar punts d'arrencada cap a l'acc. moderna 'humit': «ad 15 Corinthios, 'lo cap —diu— és Jhesu Xrist, unteu-lo'. L'untar fa *molla* la cosa, humitant un cuyr, ablanir-s'a --- aspre nos ere Jh. Xr. per nostres peccats; voleu que us sia *moll*? untem-lo --- ab oracions devotes ---» (Quar., 24.128).

A les comarques del Nord i del Nord-oest encara no s'agraden gaire de l'ús de *moll* com a 'humit', i en tot cas rebutgen l'acc. 'ple d'aigua' o 'xop', insistint que per a això hi ha només *mullat*. Ja comença així no lluny de Barcelona: recordo que els nois pescadors es reien dels barcelonins a StPol (1917 ---) quan dèiem *moll* en lloc de llur *muyát*. A l'extrem NE., però, podem dir que ja s'ha arribat a mig camí. A la Salanca l'usen amb el matís de 'tou, fangós' més aviat que 'mullat' o 'humit': un *ull-de-mar*, em deien a Bompàs, «és un rodal que és sempre *moll* i vos hi enfonseu»; a St. Esteve del Monestir un paratge d'aquesta naturalesa es diu *El Póll Mòll*; el riuet La Bula baixa de la terra eixuta i rocosa de les Corberes, però en la part baixa del seu curs en diuen la *Bula Molla* i és la part on s'escola «pel regatiu» (1960). Al peu del Canigó se substantiva dient un *mòll* l'indret ple de mala herba podrida per massa humitat (Estoer, 1960). També al Pallars Sobirà, on insisteixen que no s'ha de dir *moll* per *mullat*, substantiven *moll*, però allà diuen *mòll* per al resultat d'una tongada de pluja sobre les herbes: a Olb i Rialb, si fa un *dia de mòll*, que m'expliquen «un dia que ha plogut deixant l'herba xopa» duen les vaques a certs vedats alts, dits *vedres*, d'herba refractària a la humitat, perquè l'herba mullada les emmalaltiria (1969).

És clar que el factor decisiu en el parlar de Barcelona ha estat el fet que la consonant interna de *mullar* és idèntica a la de *moll* (i no *-yl-* > *-y-* com en cat. or. Nord i bal.) i la identitat de la vocal pretònica de *remollir* o *mollesa* amb la de *mullar*, distingides en català occid., val. i mall. En el parlar central era, doncs, fatal que es tendís més i més a igualar *moll* amb *mullat*. La llengua literària aviat bé de posar-hi resistència, i dir per exemple més aviat *roba mullada* que *roba molla*, que per als altres catalano-parlants només significa el contrari de dura, enterca o rígida.

DERIV.: *Mollesa* 'fluxedat, tovor' [Llull]; «*mollesa*: mollities», Lacav.; següf en ús en els millors escr. Renaix.: els Atlants «al peu de la serra, la barraca bas-

tian / per a la fugitiva, los en mala hora nats, / pensant ab les *molleses* que d'ella se pendrian / quan sols los vents s'ohissen y'ls ays dels anegats», en l'esborrall de l'Atl. vi, 46c, però en la versió definitiva canvià aquesta estrofa per una de millor ritme, on, en lloc d'aquell vers, posa «que'l sopluje ab Hesperis gentil ---»; «nasqué la que sens por d'errar podem dir invenció artística més original dels temps moderns, la qua donà a la pedra la *mollesa* y la muntada dels vegetals», MilàF (1879, O. Cat., Gili, p. 185); el nostre mestre Carles Riba ensenyava a la F^o Bernat Metge a traduir sempre per *mollesa* el ll. *mollities*, i ell ho escriví en admirables passatges de les seves obres: tenia raó i crec que hauríem de reservar el cultisme *mollície* per a l'acc. medical 'tovor anormal d'un òrgan'.

Mollar adj. s'aplica a diverses plantes de característica mollesa: *présech moylar* ja figura en el Màcer de fi S. XIV com a fruit d'una varietat de cultiu de *Prunus persica* L. (*EstRaramon* v, 53) i ja abans en Arnau de Vilanova (NCL. II, 147, context en *AlcM*); «dit de les fruites fàcils de partir o de trencar», Belv.; avui en el Princ. encara s'oposa els préssecs *mollars* al préssecs *durans* com ja fa Arn. de Vilanova, però el fet d'usar-se sobretot en plural ha conduït a generalitzar la pronúncia *mulás* al singular, i la major part en treuen un plural, préssecs *mollasos*, que hem de considerar incorrecte; millor ho diu JSebPons referint-ho així mateix a l'arbre: «MINYONA, VE L'ABRIL --- Minnyona, i què direm del presseguer *mullá*, / tan rosa en el creu que el bou se'n ve a llaurar? / No hi ha flor com la flor de ta boca amorosa!»; en el Migjorn val. diuen *mollar* o *amollar* adj. d'una «varietat d'ametles, grega, gran pestanya, molts foradets en una closca blana», EnrValor (c. 1950), que deu ser la que a l'Empordà i a Bna. qualifiquem de *trencaedelles*. Al Poble nou de Benitatxell (Dènia-Marina) distingien la *palma molár*, la que cullen a Tous, Quesa etc., de la *palma de la barca*, que cullen a Almeria i porten allà amb barca (1963). *Mollarer*; *mollarerer*; *mollaret*.

Mollegar o *+amollegar* 'estovar, ablanir' [fi S. XIII]: «l'Esperit --- *amo* <!> *lega* les coses dures» hem vist ja a les *VidesR*, i és que ja abans diu que ho fa suau-ment: «és lens Sen Esperit as-*amollegar*, per què, és apelat untament» (f° 117r1A = *ad emologar* B, trad. *ad demulcendum*, notes 14 o 1). Continua avui usual en els dos vessants del Pirineu oriental: «la xicoira s'ha d'*amollegá*» m'avisaven a Setcases quan collia coscilles, perquè les posés en remull abans de menjar-les com enciam (1936); «no és pas cas de sortir a passeig, *amollegat* com està 'l pis per causa de la pluja», «havia d'apuntar el dia: atravessàrem l'era, després un pasturim d'herba *amollegada* per la rosada ---», MrnVayreda (*Sang Nova* II, § 4, 124; *Puny.* i. xiv, 226 (178)).

Canta Pons: «Tant t'agrada la pintura / com el bon vi d'Estagell: / per pintar crec que *mullegues* de vi ranci el teu pinzell / --- / el cetrill de l'oli és ros: / un moreno amb una rossa / perquè el llit sigui gustós!», JSebPons (*Canta-Perdiu*, 122). D'on *posar a mullega* 'posar en remull' ross.: «posaven el cànem a *mullega*